

SPIS TREŚCI

10 — 12

Bernard Kepler, Jarosław Suchan

18 — 21

Grzegorz Musiał
ZACHĘTA DO MUZEUM

26 — 32

Anna Saciuk-Gąsowska
„ZNAKI CZASU” — DOCENIANIE SZTUKI

42 — 48

Agnieszka Pindera — Rozmowa z Waldemarem Dąbrowskim
KOLEKCJONOWANIA TRZEBA SIĘ NAUCZYĆ

58 — 153

Artyści i dzieła z kolekcji Łódzkiego Towarzystwa
Zachęty Sztuk Pięknych

156 — 157

Członkowie Łódzkiego Towarzystwa
Zachęty Sztuk Pięknych

158 — 159

Darczyńcy Łódzkiego Towarzystwa
Zachęty Sztuk Pięknych

CONTENTS

14 — 16

Bernard Kepler, Jarosław Suchan

22 — 25

Grzegorz Musiał
THE ENCOURAGEMENT TO MUSEUM

34 — 40

Anna Saciuk-Gąsowska
“SIGNS OF THE TIMES” – VALUATING OF ART

50 — 56

Agnieszka Pindera — in conversation with Waldemar Dąbrowski
COLLECTING HAS TO BE LEARNED

58 — 153

Artists and Works from the Collection of the Łódź Association
for the Encouragement of Fine Arts

156 — 157

The Members of the Łódź Association for
the Encouragement of Fine Arts

158 — 159

Donors to the Łódź Association for
the Encouragement of Fine Arts

ZACHĘTA DO MUZEUM

Grzegorz Musiał

Kurator kolekcji Łódzkiego Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych

Kolekcje 1. i 2. Łódzkiego Towarzystwa Zachęty Sztuk Pięknych powstały w ramach Narodowego Programu Kultury „Znaki Czasu” 2004–2013. Głównymi założeniami programu było stworzenie lokalnych kolekcji sztuki współczesnej w wielu miastach w Polsce, a także realizowanie różnego typu programów edukacyjnych. Jednocześnie ideą Ministerstwa Kultury było zaangażowanie w realizację programu instytucji pozarządowych, osób prywatnych i lokalnych samorządów. W przypadku Łodzi samorząd nie włączył się do realizacji programu, natomiast w wielu innych miastach poważne zaangażowanie lokalnych władz stworzyło korzystne warunki nie tylko do powstania samych kolekcji sztuki, ale również miejsc do ich eksponowania. Modelowym przykładem może być Centrum Sztuki Współczesnej w Toruniu, powstałe już w 2007 roku, czy późniejsze Muzeum Współczesne we Wrocławiu, które jest również siedzibą wrocławskiej Zachęty.

Łódzkie Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych powstało w 2004 roku z inicjatywy kilku osób związanych ze środowiskiem artystycznym: Lecha Leszczyńskiego, menadżera kultury i koordynatora programu „Znaki Czasu”, Bernarda Keplera, wieloletniego dyrektora Biura Wystaw Artystycznych w Łodzi, Grzegorza Musiała, dyrektora Galerii 86 i byłego kuratora Muzeum Sztuki. Inicjujące działalność towarzystwa spotkanie miało miejsce w kultowej Cafe Verte. Już wtedy postanowiono o stworzeniu kolekcji komplementarnej wobec kolekcji Muzeum Sztuki, związanej z jej historycznym i artystycznym kontekstem, która w przyszłości mogłaby stanowić integralną część zbiorów Muzeum. Zdecydowano również, że ma ona reprezentować swój czas, czyli przełom XX i XXI wieku ze szczególnym uwzględnieniem nowych mediów. Pierwsza prezentacja kolekcji, która miała miejsce na wystawie *Śniadanie w Muzeum* w 2006 roku, pokazała, jak bliskie są związki współczesnych i historycznych awangard.

Koncepcja ta zdecydowanie wyróżniała łódzką kolekcję na tle innych, które były budowane jako autonomiczne kolekcje, w założeniu stanowiące zaczątki przyszłych muzeów sztuki nowoczesnej. Aby zagwarantować najwyższą merytoryczną jakość pozyskiwanych prac powołano komisję ekspertów, w skład której weszli krytycy i historycy sztuki: Dorota Jarecka, Dorota Monkiewicz, Maria Morzuch, Grzegorz Musiał, Paweł Sosnowski, a od 2007 roku także Jarosław Suchan – dyrektor Muzeum Sztuki w Łodzi.

Zdecydowanie określony kontekst i współpraca z Muzeum miały istotny wpływ na wybór artystów i prac do kolekcji. Szczególnym zainteresowaniem obdarzono artystów, którzy tworzą prace świadomie wykorzystujące możliwości zapisu cyfrowego, wideo, tworzących instalacje i prace akustyczne. Ważne było również pozyskanie prac, które wyraźnie odwołują się do miejsc lub zdarzeń artystycznych zaistniałych w Łodzi. Ważnym kryterium był również kontekst historyczny uwzględniający wcześniejsze dokonania artystów awangardowych – dzięki którym powstała kolekcja grupy „a.r.” – a także tradycje samego Muzeum, które jako pierwsze w Polsce powołało w 1977 roku Dział Fotografii i Techniki Audiowizualnych – w jego ramach z czasem powstało m.in. archiwum prac wideo i filmów eksperymentalnych.

Historia zbiorów Muzeum Sztuki w Łodzi stanowi fenomen na skalę światową. Inicjatywa zorganizowania Muzeum zrodziła się wśród samych artystów i sięga roku 1929,

kiedy to Władysław Strzemiński powrócił do wcześniejszej idei stworzenia w Polsce pierwszej międzynarodowej kolekcji sztuki nowoczesnej, która poza walorem plastycznym spełniałaby funkcję dydaktyczno-społeczną, kształtując w nowoczesny sposób przyszłego odbiorcę. To właśnie ta pierwsza kolekcja z 1931 roku, na którą składały się dzieła najwybitniejszych artystów pierwszej połowy XX wieku, dała początek historii gromadzenia zbiorów w łódzkim Muzeum Sztuki. W ciągu następnych osiemdziesięciu lat nastąpiło kilka przełomowych wydarzeń, które wzbogaciły i uzupełniły pierwszą kolekcję, tworząc konstrukcję zbiorów systematycznie obudowywaną zakupami kolejnych dzieł.

W 1975 roku londyński aptekarz i właściciel galerii Mateusz Grabowski ofiarował Muzeum zbiór 238 prac reprezentujący młodą sztukę brytyjską, a w nim prace tak znanych artystów, jak: Bridget Riley, Derek Boshier, Michael Kidner.

W 1981 roku Joseph Beuys zorganizował *Polentransport* i przekazał Muzeum w darze archiwum swoich prac liczące około 1200 pozycji. Rok później miała miejsce akcja zorganizowana z inicjatywy Anki Ptaszkowskiej i Pontusa Hultena *Echange entre artistes 1931–1982. Pologne-USA*. Dzięki niej trafiło do Muzeum 36 dzieł współczesnych twórców amerykańskich.

Kolejną kolekcją potwierdzającą trwałość tradycji zapoczątkowanej przez grupę „a.r.” był zbiór 41 prac artystów polskich i zagranicznych pozyskany w 1986 roku z inicjatywy Janusza Głowackiego, Ewy Mikiny i Grzegorza Musiała z okazji jubileuszu 20-lecia pełnienia przez Ryszarda Stanisławskiego funkcji dyrektora.

Kolekcja łódzkiej Zachęty gromadzona w latach 2006–2011, jest od 2007 roku deponowana w Muzeum Sztuki w Łodzi, któremu zostanie w 2013 roku oficjalnie przekazana. Kolekcja ta znajduje swoje miejsce wśród zbiorów Muzeum, które reprezentują najbardziej progresywne działania w polskiej sztuce początku XXI wieku. Chociaż kolekcja ta nie została jeszcze do końca zweryfikowana przez krytyków – taka właśnie postawa charakteryzowała twórców kolekcji grupy „a.r.” – niewątpliwym jej walorem jest jej aktualność.

Składa się ona z 67 prac 39 artystów wykonanych w różnych mediach: malarstwo, fotografia, projekty, multimedialne instalacje, obiekty. Chcąc w pewien sposób określić tożsamość tego zbioru na tle współczesnych wielowątkowych praktyk artystycznych kuratorzy zdecydowali o wyborze dwóch głównych wątków tematycznych charakterystycznych dla generacji artystów tworzących na przełomie XX i XXI wieku. Pierwszy poświęcony jest problemowi cielesności, seksualności, czy wreszcie tak aktualnemu tematowi jak poszukiwanie własnej tożsamości w czasach kultury globalnej, osłabiającej strategię indywidualnego rozwoju i pogłębiania tożsamości. Pojawia się on w pracach: Zbigniewa Libery, Zofii Kulik, Jadwigi Sawickiej, Dominika Lejmana. Drugi to wielowątkowy dyskurs z historią sztuki: *Taste it* Karola Radziszewskiego, a nawet z samym medium, jak w przypadku pracy Tomasza Ciecierskiego (*panneau* fotograficzne), Pawła Kwieka (*Awangarda bzy maluje*) i próba znalezienia odpowiedzi na pytanie powtarzające się w realizacji grupy Azorro: *Wszystko już było*. Taka postawa jeszcze bardziej potwierdza wartość dokonań przeszłości i antycypuje współczesne działania w sztuce. Postawę krytyczną wobec najbardziej uznanego medium, jakim jest malarstwo, reprezentuje praca Ryszarda Waśki *This image has been removed for security*

reason, która jest współczesnym komunikatem internetowym wykonanym techniką olejną na płótnie.

W kolekcji znajduje się również kilka prac, które w wyraźny sposób odwołują się do miejsc lub zdarzeń artystycznych zaistniałych w Łodzi lub dla których to miasto stało się bezpośrednią inspiracją. Spektakularną pracą zrealizowaną w pomieszczeniach magazynowych Muzeum Sztuki była sesja fotograficzna zrobiona przez Grupę Łódź Kaliska w 1999 roku. Powstały cykl fotograficzny w żartobliwy sposób reinterpretuje znane i cenione przez publiczność dzieła sztuki – w tym przypadku *Śniadanie na trawie* Édouarda Maneta i jego wersję wykonaną przez Alaina Jacqueta. Inną bardzo ważną realizacją związaną z miejscem jest *Unik* Cezarego Bodzianowskiego z 2004 roku. Jest to filmowy zapis akcji czytania fragmentów *Teorii widzenia*, fundamentalnej pracy teoretycznej Władysława Strzemińskiego, w dawnym gmachu Państwowej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych, gdzie artysta wykładał w końcu lat 40. Równie znaczącą i symboliczną pracą jest wieloelementowa instalacja Roberta Kuśmirowskiego *Łódź – Paryż*, która ma charakter dziennika artystycznej pielgrzymki do Paryża rozpoczętej w Łodzi.

„Jeśli kolekcja łódzkiej Zachęty obejmuje nomadyczne, płynne formy sztuki, to odpowiada na znaki współczesności w równie adekwatny sposób, jak przedwojenna kolekcja grupy »a.r.« w Muzeum Sztuki”, pisała w swoim eseju do pierwszej wystawy Dorota Monkiewicz.

W kolekcji znajdują się prace: grupy Azorro, Krzysztofa Bednarskiego, Cezarego Bodzianowskiego, Bogny Burskiej, Agnieszki Chojnackiej, Artura Chrzanowskiego, Tomasza Ciecierskiego, Stanisława Drózdza, Elżbiety Jabłońskiej, Zuzanny Janin, Igora Krenza, Zofii Kulik, Roberta Kuśmirowskiego, Konrada Kuzyszyna, Przemysława Kwieka, Natalii Lach-Lachowicz, Wojciecha Ledera, Dominika Lejmana, Zbigniewa Libery, grupy Łódź Kaliska, Katarzyny Kozyry, Roberta Maciejuka, Magdaleny Moskwy, Jacka Niegody, Anny Orlikowskiej, Leszka Paula, Wiktora Polaka, Karola Radziszewskiego, Joanny Rajkowskiej, Józefa Robakowskiego, Jadwigi Sawickiej, grupy Sędzia Główny, Janka Simona, Pawła Susida, Grzegorza Sztwiertni, grupy Twożywo, Ryszarda Waśki, Ewy Zarzyckiej, Alicji Żebrowskiej.

Pragnę w tym miejscu serdecznie podziękować komisji ekspertów za merytoryczną współpracę, efektem której jest prezentowana kolekcja.

AGNIESZKA CHOJNACKA

Agnieszka Chojnacka (ur. 1979)

Dyplom uzyskała w 2004 w Pracowni Fotografii Użytkowej i w Pracowni Fotografii i Obrazu Wideo Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi. Zajmuje się fotografią, instalacją dźwiękową, tworzy również filmy.

W swoich pracach artystka kontrastuje bezpieczny, spokojny i nierealny świat z nieprzyjazną, czasem pełną przemocą rzeczywistością. Nieprzystawalność tych dwóch światów w wielu pracach potęgowana jest tekstem: słowem mówionym lub pisanym. Zestawiając obraz z zaskakującym w jego kontekście dźwiękiem / tekstem, przeciwstawiając sobie różne elementy prac Chojnacka wskazuje na rozbieżność marzeń i realiów.

W 2006 artystka otrzymała stypendium Art Council England w ramach projektu *Accession* oraz stypendium Klubu Strasburga *Artist in residence*.

Krótką historią lotu, nakręcona w Musée Zoologique w Strasburgu, wprowadza nas w świat przeszklonych gablot, wypełnionych setkami eksponatów wypchanych ptaków. Wyprawie towarzyszy komentarz w formie „sztafety” męskich i damskich głosów. W wypowiedzianych kwestiach, obok sennej wizji, spełniającej odwieczne pragnienie lotu, pojawia się także obawa przed nagłym upadkiem. *Krótką historią...* wywołuje dojmujące uczucie niespełnienia poprzez kontrast między słowami ikaryjskiej opowieści a obrazem zastygłych, martwych ptaków, które już nigdy nie będą latać.

Agnieszka Chojnacka (born 1979) Graduated from the Łódź Art Academy in 2004 in the Department of Photography. Chojnacka focuses mainly on photography, sound installations, and films.

In her works she contrasts the unreal, calm, and safe world with an unfriendly reality, sometimes full of violence.

The contradiction of these two worlds in many works is emphasized with texts, both written and spoken. By juxtaposing an image with sound or text that are surprising in the context or by contrasting various elements of a work she points at the disharmony between dreams and reality.

In 2006 she was awarded a scholarship by Arts Council England as a part of its *Accession* project and was also awarded a scholarship as artist in residence by the Club de Strasbourg.

The Short Story of Flight, recorded at the Musée Zoologique de Strasbourg, takes us into a world of glass showcases filled with hundreds of stuffed birds. The expedition is accompanied by female and male voices in a kind of relay race. Sentences spoken aloud give voice to a dreamlike vision – fulfilling the human desire to fly, known from time immemorial – but simultaneously express the human fear of a sudden fall. *The Short Story of Flight* evokes an intense feeling of non-fulfilment by juxtaposing the myth of Icarus with dead birds that will never fly again.

ale nie jest zimno, jest trochę tak,
jakby był jesienny wieczór.

Kiedy jestem w górze patrzę ją przez kamerę,
która filmuje każdy panoramicznie.

BRÈVE HISTOIRE DE VOL

Krótką historią lotu

Nigdy jednak nie ląduję.

Agnieszka Chojnacka

Krótką historią lotu, 2006
film, zapis cyfrowy, 4'57"

The Short Story of Flight, 2006
film, digital recording, 4'57"

STANISŁAW DRÓŹDŹ

Stanisław Dróżdź (1939–2009)

Ukończył studia polonistyczne na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego (1979). Autor poezji konkretnej, instalacji, animator życia artystycznego. Wczesne prace Dróżdża mają charakter lapidarnie skonstruowanych tradycyjnych utworów poetyckich. W 1967 roku zaczął tworzyć „pojęciokształty”, w których znaczenie słowa podkreśla jego wizualna forma. W 1977 zrealizował w Galerii Foksal instalację *Między*, wypełniającą białą przestrzeń galerii rzędami czarnych liter, składających się na tytułowe słowo, choć w żadnym miejscu sekwencja liter tego słowa nie tworzy. W ostatnich pracach artysta rozszerzył język wypowiedzi artystycznej o znaki i formy przestrzenne. Dróżdź reprezentował Polskę na 50. Biennale Sztuki w Wenecji (2003).

Praca składa się z sześciu ksiąg w etui z pleksiglasu. Na grzbiecie i okładce każdego z tomów widnieje napis ALEA IACTA EST, nawiązujący do słów przypisywanych Juliuszowi Cezarowi z 49 r. p.n.e. Praca jest powtórzeniem w innym medium instalacji prezentowanej na 50. Biennale Sztuki w Wenecji (2003). Artysta zaproponował widzom rzut sześcioma kostkami do gry, a następnie odszukanie uzyskanego układu na ścianach wypełnionych prawie ćwierć milionem kostek. Posługując się uniwersalnym językiem liczb odwołał się do instynktu rywalizacji i pragnienia sukcesu.

Stanisław Dróżdź (1939–2009)

Graduated from the Department of Polish Philology in Wrocław in 1979. Author of concrete poetry, installations, animator of artistic life. His early works are concisely constructed traditional poems. In 1967, he began to create *Concept-Shapes*, in which the meaning of the word emphasizes its visual form. In 1977 he completed the installation *between* in the Foksal Gallery. For this project the artist covered the white cube space of the gallery with rows of randomly chosen letters forming together the word "między" (meaning "between" in English). The latter however never appeared directly. In his last works, the artist expanded the language of artistic expression by adding signs and spatial forms. Dróżdź represented Poland at the 50th Venice Biennale (2003).

The work consists of six books in a plexiglass box. There is an inscription ALEA IACTA EST on the back and front cover of each of the volumes, referring to the words attributed to Julius Caesar in 49 BC. This work is a kind of repetition in different medium of the installation presented during the 50th Venice Biennale (2003). The artist offered viewers the opportunity to throw six dice, and then locate the result on walls filled with nearly a quarter of a million dice. Using the universal language of numbers, the artist was making a reference to the competitive instinct and the desire for success.

Stanisław Dróżdź

Alea iacta est, 2003–2005
technika mieszana, 6 części, 19x20x8 każda

Alea iacta est, 2003–2005
mixed media, 6 parts, 19x20x8 each

Dominik Lejman

Przełączcie sobie Znak Pokoju, 2006
fresk video, trzykanałowa projekcja,
15'20"

Share the Sign of Peace, 2006
video mural, three-channel projection,
15'20"

Dominik Lejman

Przełączcie sobie Znak Pokoju, 2006
fresk video, trzykanałowa projekcja,
15'20"

Share the Sign of Peace, 2006
video mural, three-channel projection,
15'20"

ZBIGNIEW LIBERA

Zbigniew Libera (ur. 1959)

Studiował na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Tworzy instalacje, obiekty, fotografie, filmy, wideo. Debiutował w 1982 roku w łódzkim niezależnym środowisku artystycznym, zwanym Kultura Zrzuty. W 1984 roku zrealizował *Obrzędy intymne*, pracę, w której zarejestrował czynności wykonywane przy pielęgnacji starej, umierającej kobiety, łamiąc tabu narosłe wokół problemu starości i śmierci. W kolejnym filmie, *Jak się tresuje dziewczynki* (1987), porusza problem wpływu wychowania na osobowość dorosłego człowieka i na stereotypowy podział ról w społeczeństwie. Do tego tematu powraca w następnych latach kilkakrotnie (m.in. *Ciotka Kena*, 1994; *Eroica*, 1997). Projektuje modele zabawek i urządzenia do ćwiczeń, drwiąc z narzuconych im funkcji społecznych (*Urządzenia korekcyjne*, *Universal Penis Expander*, *The Body Master*, *Zestaw zabawowy dla dzieci do lat 9*). W ostatnich latach Libera zajmuje się przede wszystkim fotografią, analizując możliwości manipulacji obrazem. Odwołuje się także coraz częściej do historii.

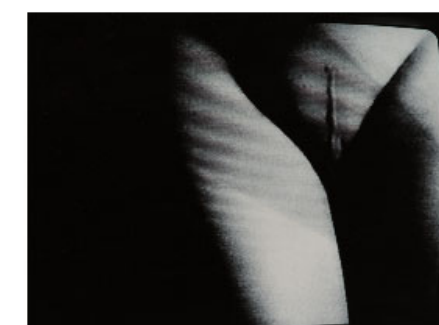
Seria czarno-białych fotografii to kadry z filmu przedstawiające ujęcia podbrzusza, pośladków i dłoni dziecka stojącego na tle regału z książkami. W miejscu pozwalającym na odczytanie płci widnieje przypominająca pooperacyjną bliznę bruzda. Praca Libery porusza kwestie ludzkiej seksualności i tabu, jakim jest ona objęta.

Zbigniew Libera (born 1959)

He studied at the Nicolaus Copernicus University in Toruń. Libera creates installations, objects, photographs, films, videos.

He made his debut in Łódź in 1982 with the *Chip-In Culture*, an independent artistic community. In 1984 he made *Intimate Rituals*, a work in which he portrays the nursing care of an elderly, dying woman, thus breaking taboos about problems of old age and death. In his next film, *How to Train Little Girls* (1987), he discusses the impact of childhood education on the adult personality and the stereotypical division of roles in society. He returns to this theme during the following years (*Ken's Aunt*, 1994, *Eroica*, 1997). He designs models of toys and equipment for gyms, making fun of imposed social roles (*Corrective Devices*, *Universal Penis Expander*, *Body Master for Children Up to the Age 9*). In recent years, Libera has been primarily involved in photography, analyzing the possibilities of image manipulation. He is also making more references to history.

The series of black and white photographs are film frames, allowing the viewer to recognize the abdomen, buttocks, and the hand of a child standing against a bookcase. In the location where the viewer would expect to perceive the subject's sex there is a surgical scar that looks like a groove. Libera's work deals with issues of human sexuality and the taboos that are associated with it.

Zbigniew Libera

Hermafrodyta, 1986–2004
fotografia, 24 części, 30x40 każda

Hermaphrodite, 1986–2004
photography, 24 parts, 30x40 each

Łódź Kaliska

z cyklu: *Śniadanie w Muzeum*,
1999–2005
fotografia, 100x100
wersja A-2

from the series: *The Luncheon in the
Museum*, 1999–2005
photography, 100x100
version A-2

Łódź Kaliska

z cyklu: *Śniadanie w Muzeum*,
1999–2005
fotografia, 100x100
wersja A-1

from the series: *The Luncheon in the
Museum*, 1999–2005
photography, 100x100
version A-1

JÓZEF ROBAKOWSKI

Józef Robakowski (ur. 1939) Studia ukończył na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, następnie kontynuował studia na Wydziale Operatorskim w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi, którą ukończył w 1970 i w której został wykładowcą (usunięty w stanie wojennym, powrócił na uczelnię w 1995). Podczas studiów był współzałożycielem kilku grup artystycznych: Oko, STKF Pętla, Zero-61. Autor fotografii, filmów, wideo, instalacji, obiektów, akcji artystycznych, animator życia artystycznego. W latach 70. współorganizował Warsztat Formy Filmowej – ugrupowanie, którego członkowie (m.in. Wojciech Bruszewski, Paweł Kwiek, Antoni Mikołajczyk, Zbigniew Rybczyński, Ryszard Waśko) zainteresowani byli analizą języka fotografii i filmu, eliminując wszelką anegdotę i fabułę. Pierwsze filmy wideo zrealizował w 1974 roku, odrzucając narrację na rzecz analizy medium. Dąży do jak największej obiektywności w swoich pracach, czego wyrazem były filmy asemblingowe, w których artysta ograniczał swój udział do roli inicjatora i koordynatora, zaś film realizowała osoba przez niego zaproszona. Istotną rolę w jego twórczości odegrały *Zapisy biologiczno-mechaniczne*, w których Robakowski analizował zależność między narzędziem – kamerą a artystą – operatorem (*Idę, Ćwiczenie na dwie ręce*). Wiele filmów poświęcił także wzajemnym relacjom dźwięku i obrazu (*Test II, Prostokąt dynamiczny*). Od 1978 roku prowadzi Galerię Wymiany.

Uwaga: światło to jeden z filmów, w którym obraz nie tylko wchodzi w relację z dźwiękiem, ale wręcz jest od niego zależny. Mazurek f-moll op. 68

nr 4 Fryderyka Chopina wyznacza rytm zmiany koloru i jego natężenia. Obraz staje się wizualnym ekwiwalentem muzyki. Praca Robakowskiego powstała według wytycznych Paula Sharitsa (1943–1993), amerykańskiego artysty zafascynowanego duchem polskiej Solidarności z lat 80. Jako owoc wspólnych kontaktów stanowi rodzaj hołdu złożonego przedwcześnie zmarłemu twórcy.

Józef Robakowski (born 1939) He graduated from the Faculty of Fine Arts at the Nicolaus Copernicus University in Toruń, then studied cinematography at the National Film School in Łódź, where he graduated in 1970, and where he became a lecturer. Removed from his position under martial law, he returned to the school in 1995. During his studies, he co-founded several artistic collectives: *Oko* (The Eye), *Pętla* (The Loop) Student Cine Club, Zero-61. Creator of photographs, films, videos, installations, objects, art actions, and an animator of artistic life. In the 1970s he co-organized The Workshop of Film Form – a group whose members included Wojciech Bruszewski, Paweł Kwiek, Antoni Mikołajczyk, Zbigniew Rybczyński, and Ryszard Waśko. They were interested in the analysis of photography and film language, eliminating any anecdote and story. He completed his first video in 1974, rejecting narration in favour of the analysis of the medium. He seeks to maximize objectivity in art works, exemplified in assemblage films in which the artist limited his participation to the role of initiator and coordinator, the film being realized by a person invited to do so. An important role in his work

can be seen in his *Biological-Mechanical Recordings*, in which Robakowski analyzed the relationship between the tool (the camera) and the artist (the operator) (*I'm Going, Practise for Two Hands*). He devoted many films to the relationship between sound and image (*Test II, Dynamic Rectangle*). He has led The Exchange Gallery since 1978.

Attention: Light is one of the films where images not only enter into a relationship with sound, but are also dependent on it. Frederic Chopin's Mazurka in F minor [Op. 68 No. 4] determines the rhythm of colour change and its intensity. The image becomes a visual equivalent of music. Robakowski's work was made according to guidelines established by Paul Sharits (1943–1993), an American artist fascinated by the spirit of the Polish Solidarity movement of the 1980s. As a result of their contact, the work is a kind of homage to an artist who died young.

Józef Robakowski

współpraca Wiesław Michalak
Uwaga: światło, 2003–2005
film, zapis cyfrowy, 9'39"

cooperation Wiesław Michalak
Attention: Light, 2003–2005
film, digital recording, 9'39"